

УДК 811.161.2'243:371.275

ТЕСТУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ПЕРЕВІРКИ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Ігор Довгий

Львівський національний університет імені Івана Франка

Розглянуто проблеми створення тестових завдань для перевірки мовної компетенції та шляхи підвищення ефективності тестування.

Ключові слова: мовна компетенція, тестування, тестові завдання, українська мова як іноземна.

Загальні підходи до тестування мовної компетенції. Одним з актуальних завдань сучасної лінгводидактики є питання контролю загального рівня знань мови іноземцями. На сучасному етапі в освітньому процесі найпоширенішою формою контролю знань є тестування. Тестування як універсальна форма перевірки знань широко використовується в усьому світі для проведення загальних уніфікованих мовних тестів (TOEFL, ETS, IELTS, TestDaf, First Cambridge Certificate тощо). Їх використовують для:

- встановлення рівня володіння мовою;
- отримання громадянства;
- отримання права на працю;
- отримання права на навчання.

У травні 2005 року Україна приєдналась до Болонського процесу і визначила орієнтири на входження в європейський освітній і науковий простір. Іспити у формі тестування введено відповідно до Болонського процесу. Тому останніми роками активно ведеться науковий пошук підходів та аналіз проблем, які потребують вирішення для успішного впровадження тестування, визначення загальних аспектів, необхідних для розробки методики тестування, зокрема методики тестування рівня мовної компетенції.

Розглядаючи проблеми перевірки знань, вмінь та навичок з різних видів компетенції, потрібно зважати на „Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання” [2]. Але слід враховувати і те, що, з одного боку, тестування не можна розглядати як універсальну і єдину форму для діагностики знань, вмінь та навичок з мовної компетенції. Написання творів, переказів, багатослівних описів, інтонаційні особливості, етика спілкування, темп, ритміка, мелодика мовлення, навички усного мовлення не піддаються вираженню в тестовій формі. З іншого боку, тестування все ж визнано як одну з найбільш об'єктивних і найбільш технологічних форм проведення масового контролю знань.

Тест визначається як система завдань зростаючої складності, що дозволяє ефективно виміряти рівень знань і якісно оцінити структуру підготовленості тих, хто навчається [1 : 5].

Для того, щоб тестування стало ефективним методом перевірки мовної компетенції, треба під час розробки системи тестових завдань виходити з таких

дидактичних принципів:

- відповідність змісту тесту цілям тестування;
- визначення найважливіших знань;
- взаємозв'язок змісту і форми;
- змістовна правильність тестових завдань;
- репрезентативність змісту;
- комплексність і збалансованість змісту тесту;
- системність змісту;
- варіативність змісту;
- зростаюча складність тестових завдань.

Тестова форма контролю рівня сформованості мовної компетенції стає ефективною, якщо тестові завдання будуть створені відповідно до сучасних вимог тестування, науково обґрунтовані, пройдуть експертизу і апробацію.

Тестові завдання доцільно використовувати не тільки для контролю, але й для навчання. Якщо в тестових завданнях передбачена допомога, пояснення неправильних відповідей, можна говорити про навчальний потенціал тестових завдань.

Розрізняють чотири форми тестових завдань:

- завдання з вибором одного чи декількох правильних відповідей із запропонованих;
- завдання відкритої форми, де відповідь тестований записує самостійно у відведеному для цього місці;
- завдання на встановлення відповідності;
- завдання на встановлення правильної послідовності.

Найпоширенішою формою тестових завдань є завдання з вибором. Як правило, пропонують вибрати один варіант із декількох можливих. Для об'єктивної оцінки знань тих, кого перевіряють, при використанні такої форми тестових завдань слід враховувати похибку результату тестування, яка виникає внаслідок того, що деякі відповіді можуть бути вгадані. У тестології, науці про тести, рекомендують результат тесту обчислювати за формулою: $X_{ci} = X_i - W_i / (k-1)$. (X_{ci} – скоректований на здогадку тестовий бал тестованого. Символ i означає номер тестованого, k – кількість варіантів відповіді. X_i – тестовий бал тестованого i без корекції. W_i – число помилкових відповідей тестованого i).

Для ефективності тестування бажано при використанні тестових завдань з вибором подавати декілька правильних відповідей і збільшувати кількість дистракторів, тобто відповідей неправильних чи правдоподібних. Це дозволить зменшити похибку.

Важливим для збільшення ефективності тестування є такий дидактичний принцип, як варіативність змісту. При збільшенні бази тестових завдань зменшується похибка результату тестування, бо зменшується імовірність того, що різним тестованим випаде те саме тестове завдання.

Тестування мовної компетенції з української мови як іноземної. Викладачі кафедри прикладного мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка розробили систему та структуру загальних уніфікованих тестів з української мови як іноземної з урахуванням вимог, які ставлять до контролю за рівнем загальних знань, умінь та навичок користувача з фонетики, лексики і граматики української мови без врахування його професійної орієнтації,

особливостей рідної мови чи методики навчання. Розроблена також комп'ютерна підтримка цієї системи тестових завдань, яка дає змогу проводити тренування, навчання і контроль в локальних мережах і через Інтернет.

При тренуванні та навчанні користувачі мають можливість провести навчання (в режимі on-line) на основі тесту, який складається з тестових завдань, сформованих індивідуально для кожного, хто навчається, з бази певної теми. Тестові завдання для тренування ті самі, що пропонують для тестування. У режимі тренування функціонує контекстна допомога. Реалізовано також такий тип тренування, де той, хто навчається, може отримати допомогу у вигляді правильної відповіді, а також розширеного пояснення для кожного прикладу з обґрунтуванням всіх неправильних варіантів відповіді.

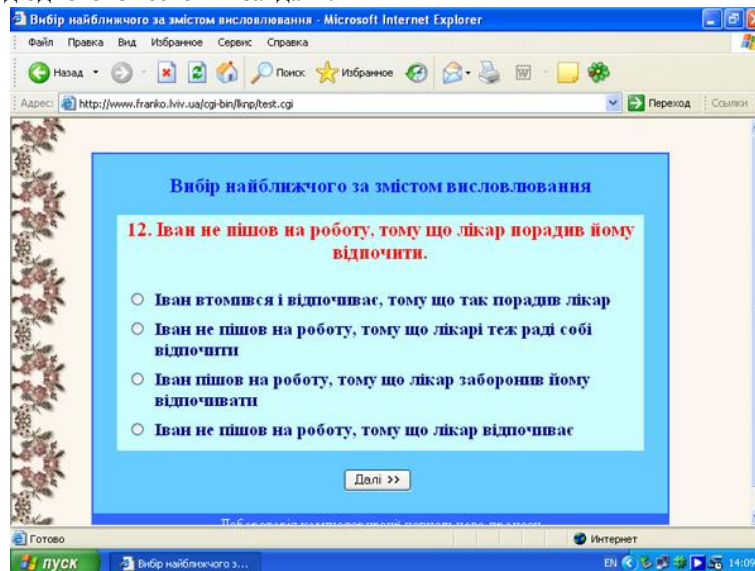
Під час тестування перевіряються засвоєні знання та набуті навички (у режимі on-line) та видаються статистичні дані про результати тестування, які записуються в базу даних тестованого. Передбачена можливість переглянути протокол тестування, в якому зібрано всі тестові завдання, на які відповідав тестований, та всі його відповіді на них.

Навчально-методичні матеріали та систему тестових завдань для контролю знань, умінь та навичок з української мови як іноземної розміщено на WEB-сервері університету (www.franko.lviv.ua/lknp/mova/in/index.php).

У розділі „Тестування мовної компетенції” запропоновано систему загальних уніфікованих тестів з української мови як іноземної. Тестовий контроль за рівнем мовної компетенції іноземців здійснюється в межах чотирьох типів тестових завдань.

З бази тестових завдань кожного типу формується для кожного тестованого індивідуальний варіант тесту із 15 різнотипних завдань.

Вигляд одного із тестових завдань.

Пропонована система тестових завдань для контролю знань, умінь та навичок з української мови як іноземної поєднує важливі моменти лінгводидактики з потенційними можливостями комп'ютерних технологій. Вона дає змогу тим, хто навчається, самостійно працювати окремі граматичні та лексичні теми та

проконтролювати рівень їх засвоєння.

Для ефективного тестування мовної компетенції необхідно продовжити дослідження над розробкою принципів укладання мовного тесту та над систематизацією і стандартизацією тестових завдань.

Розроблені тестові завдання з української мови для контролю загального рівня знань, умінь та навичок можна взяти за основу для створення в Україні бази тестових завдань, з якої формуються уніфіковані мовні тести для іноземців з метою отримання сертифікату для потреб навчання у вищих навчальних закладах України, а також для отримання українського громадянства та праці в Україні.

-
1. *Аванесов В. С.* Теория и методика педагогических измерений (материалы публикаций). – ЦТ и МКО УГТУ-УПИ, 2005.
 2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / За ред С. Ю. Ніколаєвої. – К., 2003.

TESTING AS EFFECTIVE METHOD FOR VERIFICATION OF LANGUAGE COMPETENCE

Igor Dovgii

Ivan Franko National University of L'viv

The problems of creation of testing tasks for verification of language competence and ways to increase the effectiveness of testing are considered.

Key words: language competence, test, testing tasks, Ukrainian as foreign.

ТЕСТИРОВАНИЕ КАК ЭФФЕКТИВНЫЙ МЕТОД ПРОВЕРКИ ЯЗЫКОВОЙ КОМПЕТЕНЦИИ

Игорь Довгий

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

Рассмотрены проблемы создания тестовых задач для проверки языковой компетенции и пути повышения эффективности тестирования.

Ключевые слова: языковая компетенция, тестирование, тестовые задачи, украинский язык как иностранный.